

**دستور العمل اجرای قانون
حمایت از خانواده و جوانی
جمعیت در حیطه
معاونت توسعه مدیریت و منابع**

دستورالعمل اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با هدف شفاف سازی ، هم افزایی و تعیین تکالیف کلیه سطوح معاونت های دانشگاه مبتنی بر ماده های قانون و در راستای تحقق اهداف قانون مذکور تدوین و به ریاست دانشگاه های علوم پزشکی ابلاغ گردید.

به منظور تدوین اقدامات ضمن عنوان متن کامل هریک از ماده قانون ، اقدامات متناسب با آن در راستای اهداف سازمانی معاونت ها مشخص و تحت عنوان اقدامات ماده ..... بیان گردیده است . این اقدامات دستور کار کمیته ها را تشکیل داده و گزارش نتایج اقدامات مشکلات و موانع در کمیته های مذکور مورد بررسی قرار گیرد.

همچنین جهت پایش و ارزشیابی عملکرد دانشگاه شاخص ها ، فرمت گزارش و چک لیست ها به تفکیک هر معاونت تهیه گردیده است .

جهت گیری های اساسی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

- ۱- حمایت از زوج های جوان در آستانه ازدواج
- ۲- حمایت از زوج های جوان پیشگیری و درمان ناباروری
- ۳- حمایت از خانواده در دوران شیر دهی
- ۴- حمایت از خانواده در تولد و معیشت فرزندان
- ۵- حمایت از مادران شاغل و غیر شاغل
- ۶- حمایت از مادران دانشجو و طلاب
- ۷- اصلاح و تحول در متون و برنامه های آموزشی و پژوهشی
- ۸- پیشگیری از سقط جنین غیر قانونی
- ۹- تسهیلات و حمایت های مالی (تسهیلات مسکن - تسهیلات شغلی - خدمات اجتماعی و آموزشی - مشوق های اقتصادی)

*به جز تسهیلات و حمایت های مالی سایر موارد از تکالیف معاونت های دانشگاه علوم پزشکی می باشد

اقدامات بر اساس مفاد قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

ماده ۶

متن کامل ماده ۶ قانون

کلید دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) از ظرفیت منازل مسکونی سازمانی در اختیار خود را جهت بهره‌برداری به خانواده‌های کارکنان دارای حداقل سه فرزند و فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت تخصیص داده و در صورت وجود مازاد بر نیاز این خانواده‌ها به سایرین طبق ضوابط مربوط اختصاص دهند. همچنین طول زمان بهره‌برداری در منازل سازمانی برای خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر فاقد مسکن ملکی مناسب در شهر محل خدمت حداقل باید به میزان دو برابر سکونت سایرین باشد.

اقدامات بر اساس ماده ۶

- ۱- تعریف و ابلاغ فرآیند درخواست و اختصاص منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند
- ۲- اطلاع رسانی از روش های رسمی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند
- ۳- اختصاص ۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند با طول زمان بهره‌برداری ۲ برابر

متن کامل ماده ۷ قانون

ماده ۷ - در اجرای بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی مکلفند متناسب با برآورد نیاز دانشجویان متأهل اعم از بومی و غیربومی، زن و مرد، نسبت به هزینه‌کرد حداقل ده درصد (۱۰٪) از درآمد اختصاصی و ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سالانه مقرر در بودجه سنواتی خود به استثنای مواردی که از لحاظ شرعی مصارف مشخصی دارند جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های متأهلین اقدام کنند.

تبصره ۱ - در اجرای بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده می‌شود سالانه مطابق قانون بودجه سنواتی تا پنجسال مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی منتشر کند تا به منظور احداث، تکمیل، تجهیز و تأمین خوابگاه‌های دانشجویی متأهل به مصرف برسد.

تبصره ۲ - کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مکلفند، اراضی و ساختمان‌های مازاد خود را با مشارکت خیرین و سایر دستگاه‌ها به تأمین خوابگاه‌ها و یا منازل مسکونی مورد نیاز دانشجویان متأهل اختصاص دهند. اراضی و ساختمان‌هایی که از لحاظ شرعی شرایط و مصارف خاصی دارند از شمول این حکم مستثنی هستند.

تبصره ۳ - وزارت راه و شهرسازی مکلف است اراضی مازاد با کاربری آموزشی، تحقیقات و فناوری در اختیار خود را مطابق با ضوابط شهرسازی و به میزان سرانه‌های مصوب، برای جبران کسری احداث خوابگاه‌های دانشجویی و طلاب متأهل به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و حوزه‌های علمیه با حفظ مالکیت دولت به صورت اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری واگذار نماید.

تبصره ۴ - کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری مکلفند متناسب با تعداد دانشجویان متأهل، خوابگاه‌های موجود را جهت اختصاص به خوابگاه‌های متأهلین بهسازی و تجهیز نمایند و در احداث خوابگاه‌های جدید، خوابگاه‌های متأهلین را در اولویت قرار دهند.

تبصره ۵ - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون پیوسته‌های فرهنگی احداث خوابگاه‌های متأهلین را مبنی بر نظامنامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه و با تصویب وزیر مربوط به دانشگاه‌های مرتبط ابلاغ نمایند.

تبصره ۶ - دانشگاه‌های غیردولتی و حوزه‌های علمیه در صورتی که اقدام به ساخت خوابگاه‌های متأهلین نمایند از تسهیلات تبصره‌های (۱) و (۳) در چهارچوب تبصره (۵) برخوردار خواهند بود.

تبصره ۷ - سازمان اوقاف و امور خیریه و تولید آستان‌های مقدسه با رعایت نوع وقف و ترویج «فرهنگ وقف و تعالی خانواده» مکلفند با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و راه و شهرسازی و همچنین مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه، ضمن استفاده از ظرفیت‌های مردمی، به احداث «خوابگاه متأهلین ویژه دانشجویان و طلاب» اقدام نمایند.

اقدامات بر اساس ماده ۷

- ۱- هماهنگی‌های برون بخشی به منظور بهره‌گیری از تسهیلات تبصره‌های (۱)، (۳) و (۷) ماده ۷ جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های دانشجویان متأهل
- ۲- بررسی اراضی و ساختمان‌های مازاد دانشگاه جهت اختصاص به خوابگاه‌های دانشجویان متأهل (در صورت نیاز)
- ۳- بهسازی و تجهیز خوابگاه‌های موجود جهت اختصاص به دانشجویان متأهل
- ۴- احداث، تکمیل و تأمین خوابگاه‌های دانشجویان متأهل بومی / غیر بومی / زن / مرد بر اساس برآورد نیاز دانشجویان متأهل
- ۵- اختصاص ۱۰٪ درآمد اختصاصی به احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های دانشجویان متأهل
- ۶- اختصاص ۱۰٪ اعتبارات تملک دارایی‌ها به احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه‌های دانشجویان متأهل

ماده ۱۵

متن کامل ماده ۱۵ قانون

ماده ۱۵ - کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند:

الف- در به‌کارگیری، جذب و استخدام نیروی جدید به ازای تأهل و نیز داشتن هر فرزند یک سال تا حداکثر پنج سال به سقف محدوده سنی اضافه کنند.

ب- در به‌کارگیری، جذب و استخدام به ازای تأهل و نیز هر فرزند دو درصد (۲٪) مجموعاً حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) به امتیاز هر فرد اضافه می‌شود.

شمول این بند در مورد دستگاه‌هایی که قواعد استخدامی خاص خود را دارند منوط به عدم تعارض با ضوابط آن دستگاه‌ها است.

پ- برای کلیه مستخدمین در دستگاه‌های مذکور در صدر ماده که صاحب فرزند سوم تا پنجم می‌شوند، معادل یک سال به افزایش سنواتی مستخدم به ازای هر فرزند، اعمال نمایند.

تبصره - دستگاه‌های مذکور مجاز به تعدیل و یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار به‌جز در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آرای قطعی قضایی نیستند

اقدامات بر اساس ماده ۱۵

۱- ابلاغ و اعمال مفاد الف - ب ماده ۱۵ قانون در خصوص بکارگیری، جذب و استخدام نیروی جدید به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی

۲- ابلاغ و اعمال مفاد پ ماده ۱۵ قانون در خصوص افزایش سنواتی مستخدمین دادراری ۳ تا ۵ فرزند معادل یک سال به ازاء هر فرزند به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی

۳- ابلاغ و اعمال تبصره ماده ۱۵ قانون تعدیل یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی

ماده ۱۷

متن کامل ماده ۱۷ قانون

ماده ۱۷ - احکام ذیل نسبت به همه مستخدمین و کارکنان در کلیه بخش‌های دولتی و غیردولتی لازم‌الاجرا می‌باشد.

الف- مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوق‌العاده‌های مرتبط به نه ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه‌های پایانی بارداری قابل استفاده است. مرخصی مزبور برای تولد دوقلو و بیشتر، دوازده ماه می‌باشد. در مواردی که مرخصی زایمان موجب اختلال در کار بخش خصوصی گردد، پس از تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هزینه تحمیل شده توسط دولت جبران خواهد شد.

ب- نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار و همچنین مادران دارای فرزند شیرخوار تا دو سال و پدران تا یک ماهگی نوزاد، در مشاغل و فعالیت‌هایی که نیازمند نوبت کاری شب می‌باشند، اختیاری است. شمول این بند شامل بخش خصوصی مشمول قانون کار نمی‌شود.

پ- اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار، حداقل به مدت چهار ماه در دوران بارداری در مشاغلی که امکان دورکاری در آن‌ها فراهم است، الزامی است.

ت- مادران شاغلی که از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون فرزند یا فرزندی به دنیا خواهند آورد به ازای هر فرزند، می‌توانند از یک سال کاهش در سن بازنشستگی برخوردار شوند و برای فرزند سوم و بیشتر میزان کاهش یک و نیم‌سال به ازای هر فرزند خواهد بود. حداقل سن بازنشستگی مشمولین این بند، برای مادران دارای یک فرزند چهل و دو سال، دارای دو فرزند چهل و یک سال و برای سه فرزند و بیشتر چهل سال و حداقل با بیست سال سابقه بیمه است. برقراری مستمری یا حقوق بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه در زمان اشتغال می‌باشد.

تبصره - بار مالی اجرای این ماده از محل منابع حاصل از اجرای ماده (۷۲) این قانون در ردیف خاصی در بودجه سنواتی پیش‌بینی و به سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های بازنشستگی تخصیص داده می‌شود.

اقدامات بر اساس ماده ۱۷

۱- اعمال مفاد الف ماده ۱۷ قانون در خصوص مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق

۲- اعمال مفاد ب ماده ۱۷ قانون در خصوص نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار، مادران دارای فرزند شیرخوار تا دو سال و پدران تا یک ماهگی نوزاد

۳- اعمال مفاد ب ماده ۱۷ قانون در خصوص اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار

۴- اعمال مفاد ت ماده ۱۷ قانون در خصوص کاهش سن بازنشستگی برای مادران شاغل دارای سه فرزند و بیشتر

ماده ۲۰

متن کامل ماده ۲۰ قانون

ماده ۲۰ - کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند در روز ملی جمعیت، کارکنانی که در یک سال گذشته، ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده‌اند را مورد تشویق قرار دهند.

اقدامات بر اساس ماده ۲۰

- ۱- تعیین جزئیات موارد تشویقی مد نظر به تفکیک کارکنانی که در یک سال اخیر ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده اند
- ۲- اطلاع رسانی رسمی جزئیات موارد تشویقی مدنظر به تفکیک کارکنانی که در یک سال اخیر ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده اند
- ۳- برنامه ریزی و اجرای برنامه بزرگداشت روز ملی جمعیت و اهداء تشویقی مشمول بند ۱

ماده ۲۲

متن کامل ماده ۲۲ قانون

ماده ۲۲ - کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله سازمان‌ها و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است و کلیه شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این قانون به منظور تکریم و حفظ حقوق مادر و کودک، با طراحی، احداث و تجهیز تمامی ساختمان‌ها و اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی و رفاهی تحت اختیار یا نظارت خود، اقدام به تأمین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان، مادران باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودکان نمایند.

تبصره ۱ - ضوابط و استانداردهای فضای مذکور در این ماده با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی، ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون از سوی وزارت راه و شهرسازی با همکاری شهرداری‌ها، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ - رعایت ضوابط و استانداردهای موضوع تبصره (۱) در مراکز مذکور به عنوان یکی از شاخص‌های ارزیابی دستگاه‌ها جهت اجرای سیاست‌های کلی جمعیت پس از ابلاغ این قانون شناخته می‌شود. مراکز دارای امکانات موضوع این ماده، به عنوان مراکز تکریم مادر و کودک شناخته شده و از تسهیلات مربوط به آن بهره‌مند می‌گردند.

تبصره ۳ - کلیه دستگاه‌های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند با مشارکت بخش خصوصی و یا به صورت خرید خدمات نسبت به تأمین مهدکودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه اقدام نمایند.

اقدامات بر اساس ماده ۲۲

- ۱- تأمین فضای مناسب به منظور استراحت، نگهداری و شیردهی ویژه مادران باردار، مادران شیرده و مادران دارای فرزند کمتر از ۵ سال در ستاد و کلیه واحدهای تحت پوشش شهرستان‌ها
- ۲- احداث مهد کودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه در ستاد و کلیه واحدهای تحت پوشش شهرستان‌ها

ماده ۳۵

متن کامل ماده ۳۵ قانون

ماده ۳۵ -وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه مؤسسات آموزش عالی کشور، مکلفند در راستای سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده حداکثر یک سال پس از ابلاغ این قانون، جهت ترویج و آگاهی‌بخشی نسبت به وجوه مثبت ازدواج به هنگام نیاز، آموزش مهارت‌های دوران ازدواج، فرزندآوری، آثار منفی کم‌فرزندگی در خانواده و کاهش رشد جمعیت در جامعه، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از تحکیم خانواده، ایفای نقش‌های خانوادگی و مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های جمعیتی، ضمن حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری، اقدامات و فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی ویژه دانشجویان و نیروی انسانی آموزشی و اداری را مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی کشور ذیل برنامه‌های سالانه خود انجام دهند.

اقدامات بر اساس ماده ۳۵

- ۱- برنامه ریزی جهت آموزش نیروهای ستاد شهرستان و واحد‌های محیطی تحت پوشش در خصوص موضوعات ذکر شده در ماده ۳۵ قانون
- ۲- پایش و ارزشیابی آموزش‌های بند ۱
- ۳- بازنگری کلیه منابع اطلاعاتی (سایت‌ها - بایگانی‌های مستند و....) و حذف محتوای مغایر سیاست‌های جمعیتی و حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری

ماده ۲۷

متن کامل ماده ۲۷ قانون

ماده ۲۷ - به ازای هر فرزند شش ماه از تعهدات موضوع «قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان» از مادران مشمول این قانون کسر می‌گردد. بانوان متأهل دارای فرزند می‌توانند تعهدات خود را در محل سکونت خانواده بگذرانند. مادران باردار و مادران دارای فرزند زیر دو سال، می‌توانند طی دوره بارداری و تا دو سالگی فرزند، آغاز طرح خود را به تعویق بیندازند.

اقدامات بر اساس ماده ۲۷

- ۱- ابلاغ و نظارت بر اجرای کسر شش ماه از تعهدات موضوع «قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان» در مادران مشمول به ازاء هر فرزند در کلیه معاونت‌ها
- ۲- ابلاغ و نظارت بر اجرای گذراندن تعهدات بانوان متأهل دارای فرزند در محل سکونت خانواده در کلیه معاونت‌ها
- ۳- ابلاغ و نظارت بر اجرای امکان تعویق آغاز طرح در مادران باردار و مادران دارای فرزند زیر دو سال، طی دوره بارداری و تا دو سالگی فرزند در کلیه معاونت‌ها

ماده ۴۱

متن کامل ماده ۴۱ قانون

ماده ۴۱ - در راستای بند «ح» ماده (۱۰۲) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است حداکثر ظرف دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به تجهیز یا راه‌اندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری سطح دو در دانشگاه‌های علوم پزشکی و حداقل یک مرکز درمان ناباروری سطح سه به ازای هر استان اعم از دولتی و عمومی غیردولتی در قالب نظام سطح‌بندی خدمات متناسب با الگوی جمعیتی اقدام نماید.

تبصره ۱ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است اقدامات لازم را برای افزایش ظرفیت پذیرش دستیار در رشته تخصصی ناباروری (فلوشیپ) و سایر رشته‌های مرتبط به گونه‌ای به عمل آورد که کمبود نیروی متخصص در این زمینه حداکثر تا پنج سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون در تمام مراکز ناباروری سراسر کشور برطرف گردد.

تبصره ۲ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در راستای افزایش همکاری بین متخصصین و مراکز درمان ناباروری و ارجاع بیمار به آن مرکز، ضمن برگزاری دوره‌های آموزشی برای متخصصین زنان و مامایی، دروس مرتبط با درمان ناباروری را در دوره تخصصی زنان و مامایی پیش‌بینی نماید.

تبصره ۳ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است جهت ارایه درمان‌های هم‌زمان طب سنتی ایران به زوجین نابارور زمینه استقرار این متخصصین را در مراکز ناباروری سطح دو فراهم سازد.

تبصره ۴ - جهاد دانشگاهی موظف است حداقل ده درصد (۱۰٪) از بودجه طرح‌های نوآورانه خود را به طرح‌های مربوط به ناباروری و زایمان‌های طبیعی استاندارد و ایمن اختصاص دهد.

اقدامات بر اساس ماده ۴۱

۱- همکاری با معاونت درمان جهت تجهیز یا راه‌اندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری سطح دو در دانشگاه‌های علوم پزشکی و حداقل یک مرکز درمان ناباروری سطح سه به ازای هر استان اعم از دولتی و عمومی غیردولتی

متن کامل ماده ۵۰ قانون

ماده ۵۰ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است در راستای تأمین، حفظ، ارتقای سلامت مادر و نوزاد و کاهش سالانه پنج درصد (۵٪) از میزان زایمان غیرطبیعی نسبت به نرخ کل زایمان در کشور تا رسیدن به نرخ میانگین جهانی، اقدام به اجرای موارد ذیل نماید و گزارش اقدامات و نتایج حاصل را هر سه ماه یک بار به ستاد ملی جمعیت ارایه نماید:

الف- یکپارچه سازی سیاست‌های ترویج زایمان طبیعی و کاهش زایمان غیرطبیعی در حوزه‌های بهداشت، درمان، آموزش، پژوهش، غذا، دارو، خدمات بیمه‌ای و برقراری ارتباط منطقی بین آن‌ها

ب- آموزش و فرهنگ‌سازی برای زایمان طبیعی و آموزش‌های فردی به مادر باردار و خانواده

پ- برقراری نظام تضمین کیفیت مهارت آموزی و ارایه خدمات مراقبت بارداری و زایمان در قالب کار گروهی توسط ماماها، پزشکان و متخصصان زنان و زایمان، اطفال، بیهوشی و بقیه کارکنان مرتبط

ت- پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم و ممانعت از خروج متخصصان از محل تعیین شده در زمان پذیرش سهمیه مناطق

ث- اصلاح تعرفه‌ها و کارانه در جهت افزایش زایمان طبیعی در چهارچوب قانون و مقررات

ج- ممنوعیت پرداخت بیمه در موارد زایمان به روش جراحی، خارج از دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مگر در مواردی که بیمه‌گر قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون متعهد به پرداخت بوده باشد.

چ- توسعه منظم و منسجم زایمان‌های بدون درد با تجهیز بیمارستان‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی و تأمین متخصص و کاردان و کارشناس بیهوشی و مانند آن به عنوان جایگزین زایمان به روش جراحی به میزان سالانه پنج درصد (۵٪) افزایش، نسبت به سال پایه و تأثیرگذاری آن بر شاخص‌های اعتبارسنجی بیمارستان‌ها.

ح- ارتقای کیفیت مراقبت‌های بارداری در راستای فرزندآوری و زایمان طبیعی، مبتنی بر پرونده الکترونیک یکپارچه و برخط سلامت با امکان دسترسی در کلیه بخش‌های بهداشت و درمان دولتی و غیردولتی، بر اساس استقرار راهنماهای بالینی سلامت مادر و جنین و با رعایت سطح‌بندی خدمات

خ- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به ارزشیابی عملکرد کارکنان بهداشتی-درمانی بر حسب میزان رضایت مادران، در ارایه مراقبت باکیفیت بارداری و زایمان طبیعی و اعمال آن در کارانه ارایه‌دهندگان خدمات اقدام نماید.

د- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است عملکرد بیمارستان‌ها را در زمینه کاهش سالانه پنج درصد (۵٪) از میزان زایمان به روش جراحی نسبت به نرخ کل زایمان با رعایت موازین علمی در جهت حفظ سلامت مادر و جنین به عنوان پی‌نیاز اعتباربخشی به بیمارستان‌ها قرار دهد.

ذ- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است پنج درصد (۵٪) از بودجه‌های عمرانی خود را به بهبود کیفیت محیط‌های زایشگاهی از نظر فیزیکی و بهداشتی اختصاص دهد. از سال سوم اجرای این قانون پرداخت سهم هر زایشگاه منوط به افزایش میزان رضایت مادران باردار از محیط فیزیکی زایشگاه می‌باشد.

اقدامات بر اساس ماده ۵۰

۱- تخصیص پنج درصد (۵٪) از بودجه‌های عمرانی به بهبود کیفیت محیط‌های زایشگاهی از نظر فیزیکی و بهداشتی

ماده ۷۲

متن کامل ماده ۷۲ قانون

ماده ۷۲ - دولت مکلف است جهت اجرای احکام این قانون، بودجه لازم را در قانون بودجه سنواتی و در ردیف‌های مشخص از محل درآمدهای ذیل بر حسب نیاز تأمین و اختصاص دهد:

۱- اعتبارات هزینه‌ای:

الف- یک درصد (۱٪) از اعتبارات بودجه کلیه دستگاه‌ها، نهادها و مؤسسات موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مندرج در قانون بودجه که به نحوی از انحاء از اعتبارات دولتی استفاده می‌کنند به استثنای فصول (۱)، (۴) و (۶) هزینه‌ای و شرکت‌های زیان‌ده

ب- یک درصد (۱٪) از اعتبارات مالیات بر ارزش افزوده

پ- یک درصد (۱٪) از اعتبارات جدول هدفمندی یارانه‌ها

ت- مبلغ سه درصد (۳٪) از محل موضوع مابه‌التفاوت نرخ ارز

ث- ده درصد (۱۰٪) منابع حاصل از اجرای ماده (۳۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، (مالیات سلامت)

ج- دو درصد (۲٪) از یک دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که سودده و فاقد زیان انباشت هستند

چ- صد درصد (۱۰۰٪) از محل افزایش بیست درصدی جرایم تخلفات رانندگی

ح- هفتاد درصد (۷۰٪) از درآمد اجرای اصل (۴۹) قانون اساسی؛ به غیر از اموالی که باید به صاحبان حق رد شود و یا در اختیار ولی فقیه است.

خ- منابع حاصل جریمه‌های مذکور در متن این قانون

د- اعتبارات مرتبط با توزیع عموم اقلام پیشگیری از بارداری، عقیم‌سازی و سایر مواردی که تحت هر عنوانی به کنترل جمعیت منجر می‌شده است.

ذ- صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش نهصد (۹۰۰) ریال به تعرفه هر مترمکعب گاز مصرفی واحدهای تولید کننده فولاد

ر- صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش هزار (۱۰۰) ریال به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب شهری مشترکان پرمصرف آب از طریق شرکت‌های آبفای شهری و واریز به حساب خزانه

ز- صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش سه برابری جرایم مربوط به کالا، تجهیزات و داروهای قاچاق

س- صد درصد (۱۰۰٪) جرایم تعزیرات حاصل از احتکار و گران‌فروشی

ش- کاربر بسته‌های ارایه دهنده خدمات مخابراتی علاوه بر قیمت هر پیامک مبلغ ده (۱۰) ریال از استفاده کننده خدمات مذکور دریافت و جزو منابع این قانون قرار گیرد.

۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای-عمرانی:

دستورالعمل اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

مبلغ سه درصد (۳٪) از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بابت احداث، تکمیل و تجهیز طرح‌های تحقیقاتی و تجهیزات و امکانات مرتبط با این قانون

تبصره ۱ - اجرای احکام این قانون در سال ۱۴۰۰ در چهارچوب موارد پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور خواهد بود.

تبصره ۲ - اجرای تکالیف مندرج در مواد این قانون از محل منابع حاصله از بند «الف» اعتبارات هزینه‌ای موضوع این ماده به شرح ذیل است و در همان حد محدود خواهد شد:

۱- مواد (۲۰) و (۲۲) جمعاً ده درصد (۱۰٪)

۲- مواد (۲۸)، (۳۰) و (۴۱) هر کدام پنج درصد (۵٪)

۳- ماده (۲۴) سی درصد (۳۰٪)

۴- ماده (۴۶) یک درصد (۱٪)

۵- ماده (۵۰) چهار درصد (۴٪)

تبصره ۳ - تسهیلات بانکی موضوع مواد (۱۰)، (۶۸) و (۶۹)، منوط به تصویب آن در بودجه سنواتی خواهد بود.

تبصره ۴ - کلیه اعتبارات مذکور در این ماده در چهارچوب تبصره‌های فوق، صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص می‌یابد.

اقدامات بر اساس ماده ۷۲

۱- اقدامات لازم در خصوص جذب بودجه لازم را در قانون بودجه سنواتی و در ردیف‌های مشخص از محل درآمدهای ذکر شده در ماده ۷۲ قانون

شاخص ها و فرمت گزارش

شاخص ها :

۱- درصد تامین خوابگاه های دانشجویان متاهلین :

۱۰۰٪ تعداد خوابگاه دانشجویان متاهلین مورد نیاز / خوابگاه های دانشجویان متاهلین موجود

۲- درصد تامین منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند در زمان پایش:

۱۰۰٪ تعداد منازل مسکونی سازمانی مورد نیاز جهت کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند / منازل مسکونی سازمانی اختصاص داده شده به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند

۳- درصد خوابگاههای موجود بهسازی شده و تجهیز شده جهت دانشجویان متاهل

۱۰۰٪ تعداد خوابگاههای موجود که نیاز به بهسازی و تجهیز جهت دانشجویان متاهل دارند / تعداد خوابگاههای موجود بهسازی شده و تجهیز شده جهت دانشجویان متاهل

۴- درصد نیروهای شاغل در این معاونت و زیر مجموعه تحت پوشش که دوره های آموزشی مرتبط با افزایش جمعیت را گذرانده اند :

۱۰۰٪ تعداد نیروهای شاغل در این معاونت و زیر مجموعه ها / تعداد نیروهای شاغل در این معاونت که دوره های آموزشی افزایش جمعیت را گذرانده اند

فرمت گزارش شاخص ها در شش ماه اول اجرای دستورالعمل قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در معاونت توسعه

مدیریت و منابع

وضعیت در ماه ششم	وضعیت در ماه پنجم	وضعیت در ماه چهارم	وضعیت در ماه سوم	وضعیت در ماه دوم	وضعیت موجود در ماه اول	عنوان
						تعداد خوابگاه های دانشجویان متاهلین <u>مورد نیاز</u> بر اساس برآورد
						تعداد خوابگاه های دانشجویان متاهلین <u>موجود</u>
						درصد تامین خوابگاه های دانشجویان متاهلین :
						تعداد منازل مسکونی سازمانی <u>مورد نیاز</u> جهت کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند
						تعداد منازل مسکونی سازمانی <u>اختصاص</u> <u>داده شده</u> به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند
						درصد تامین منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند
						تعداد خوابگاههای <u>موجود که نیاز به</u> <u>بهبودی</u> و تجهیز جهت دانشجویان متاهل دارند
						تعداد خوابگاههای <u>موجود بهبودی</u> <u>شده</u> و تجهیز شده جهت دانشجویان متاهل
						درصد خوابگاههای <u>موجود بهبودی</u> <u>شده</u> و تجهیز شده جهت دانشجویان متاهل
						تعداد <u>نیروهای شاغل</u> در این معاونت و زیر مجموعه ها
						تعداد نیروهای شاغل در این معاونت که <u>دوره های آموزشی</u> افزایش جمعیت را گذرانده اند
						درصد نیروهایی شاغل در این معاونت و زیر <u>مجموعه تحت پوشش که دوره</u> <u>های آموزشی</u> مرتبط با افزایش جمعیت را گذرانده اند

چک لیست پایش اجرای دستورالعمل قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در معاونت توسعه مدیریت و منابع

ردیف	موضوع	نشانه ها و مستندات	نتیجه	
			بلی	خیر
۱	هماهنگی های برون بخشی به منظور بهره گیری از تسهیلات تبصره های (۱) و (۳) ماده ۷ جهت احداث، تکمیل، تامین و تجهیز خوابگاه های دانشجویان متاهل انجام شده است ؟	مکاتبات - صورتجلسه ها		
۲	بررسی اراضی و ساختمان های مازاد دانشگاه جهت اختصاص به خوابگاه های دانشجویان متاهل (در صورت نیاز)	مکاتبات - صورتجلسه ها		
۳	برآورد نیاز دانشجویان متاهل به خوابگاه های متاهلین از معاونت دانشجویی بعمل آمده است ؟	مکاتبات با معاونت فرهنگی دانشجویی در خصوص اعلام برآورد - مستند برآورد نیاز دانشجویان متاهل		
۴	۱۰٪ درآمد اختصاصی به احداث، تکمیل، تامین و تجهیز خوابگاه های دانشجویان متاهل اختصاص داده شده است ؟	مستندات تخصیص ۱۰٪ درآمد اختصاصی به احداث، تکمیل، تامین و تجهیز خوابگاه های دانشجویان متاهل		
۵	۱۰٪ اعتبارات تملک دارایی ها به احداث، تکمیل، تامین و تجهیز خوابگاه های دانشجویان متاهل اختصاص داده شده است ؟	مستندات تخصیص ۱۰٪ اعتبارات تملک دارایی ها به احداث، تکمیل، تامین و تجهیز خوابگاه های دانشجویان متاهل		
۶	فرآیند درخواست و اختصاص منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند تعیین و ابلاغ گردیده است ؟	مستندات تعیین و ابلاغ فرایند		
۷	اطلاع رسانی از روش های رسمی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند انجام شده است ؟	مکاتبات رسمی اطلاع رسانی		
۸	۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند با طول زمان بهره برداری ۲ برابر اختصاص داده شده است ؟	سوابق اختصاص ۷۰ درصد ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند با طول زمان بهره برداری ۲ برابر		
۹	بهسازی و تجهیز خوابگاه های موجود جهت اختصاص به دانشجویان متاهل انجام شده است ؟	مستندات		
۱۰	درصد تامین خوابگاه های دانشجویان متاهلین در زمان پایش:	درصد :		
۱۱	درصد تامین منازل مسکونی سازمانی به کارکنان دارای حداقل ۳ فرزند در زمان پایش:	درصد :		
۱۲	درصد خوابگاه های موجود بهسازی شده و تجهیز شده جهت دانشجویان متاهل در زمان پایش:	درصد:		
۱۳	مفاد الف ب- ماده ۱۵ قانون در خصوص بکارگیری ، جذب و استخدام نیروی جدید به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ابلاغ و اعمال شده است ؟	مکاتبات و سوابق		
۱۴	مفاد پ ماده ۱۵ قانون در خصوص افزایش سنواری مستخدمین داداری ۳ تا ۵ فرزند معادل یک سال به ازاء هر فرزند به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ابلاغ و اعمال شده است ؟	مشاهده احکام		

دستورالعمل اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

۱۵	تبصره ماده ۱۵ قانون تعدیل یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار به کلیه سطوح تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ابلاغ و اعمال شده است ؟	مکاتبات و سوابق
۱۶	مفاد الف ماده ۱۷ قانون در خصوص مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق اعمال شده است ؟	مشاهده احکام
۱۷	مفاد ب ماده ۱۷ قانون در خصوص نوبت کاری شب برای مادران شاغل باردار ، مادران دارای فرزند شیرخوار تا دو سال و پدران تا یک ماهگی نوزاد اعمال شده است ؟	مستندات
۱۸	مفاد ب ماده ۱۷ قانون در خصوص اعطای دورکاری به درخواست مادران باردار اعمال شده است ؟	مستندات
۱۹	مفاد ت ماده ۱۷ قانون در خصوص کاهش سن بازنشستگی برای مادران شاغل دارای سه فرزند و بیشتر اعمال شده است ؟	مشاهده احکام
۲۰	جزئیات موارد تشویقی مد نظر به تفکیک کارکنانی که در یک سال اخیر ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده اند مشخص شده است ؟	مستندات
۲۱	رسم جزئیات موارد تشویقی مد نظر به تفکیک کارکنانی که در یک سال اخیر ازدواج کرده و یا دارای فرزند شده اند به کلیه کارکنان اطلاع رسانی شده است ؟	مکاتبات
۲۲	برنامه بزرگداشت روز ملی جمعیت و اهداء تشویقی مشمول بند ۱ برنامه ریزی و اجرای شده است ؟	مستندات
۲۳	فضای مناسب به منظور استراحت ، نگهداری و شیردهی ویژه مادران باردار ،مادران شیرده و مادران دارای فرزند کمتر از ۵ سال در ستاد و کلیه واحدهای تحت پوشش شهرستان ها تامین شده است ؟	مشاهده مکان
۲۴	مهد کودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه در ستاد و کلیه واحدهای تحت پوشش شهرستان ها احداث گردیده است ؟	مشاهده مکان
۲۵	اجرای کسر شش ماه از تعهدات موضوع «قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان» در مادران مشمول به ازاء هر فرزند به کلیه معاونت ها ابلاغ و نظارت بر اجرای آن شده است ؟	نامه ابلاغی - مستندات اجرا
۲۶	اجرای گذراندن تعهدات بانوان متأهل دارای فرزند در محل سکونت خانواده به کلیه معاونت ها ابلاغ و نظارت بر اجرای آن شده است ؟	نامه ابلاغی - مستندات اجرا
۲۷	اجرای امکان تعویق آغاز طرح در مادران باردار و مادران دارای فرزند زیر دو سال، طی دوره بارداری و تا دو سالگی فرزند به کلیه معاونت ها ابلاغ و نظارت بر اجرای آن شده است ؟	نامه ابلاغی - مستندات اجرا
۲۸	برنامه ریزی و برگزاری دوره های آموزشی جهت نیروهای ستاد شهرستان و واحد های محیطی تحت پوشش در خصوص موضوعات ذکر شده در ماده ۳۵ قانون (ترویج و آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت ازدواج به هنگام نیاز، آموزش مهارت های دوران ازدواج، فرزندآوری، آثار منفی کم فرزندگی در خانواده و کاهش رشد جمعیت در جامعه، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از تحکیم خانواده، ایفای	مستندات ، گزارش های دوره های برگزار شده نتایج پایش و ارزشیابی

دستورالعمل اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

			نقش‌های خانوادگی (انجام وپایش و ارزشیابی آموزش های صورت پذیرفته است؟
۲۹		مشاهده سایت ، بررسی بایگانی ها و.....	بازنگری کلیه منابع اطلاعاتی (سایت ها -بایگانی های مستند و....) و حذف محتوای مغایر سیاست‌های جمعیتی و حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری انجام شده است ؟
۳۰		درصد :	درصد نیروهایی شاغل در این معاونت و زیر مجموعه تحت پوشش که دوره های آموزشی مرتبط با افزایش جمعیت را گذرانده اند در زمان پایش
۳۱		مستندات	همکاری با معاونت درمان جهت تجهیز یا راه‌اندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری سطح دو در دانشگاه‌های علوم پزشکی و حداقل یک مرکز درمان ناباروری سطح سه به ازای هر استان اعم از دولتی و عمومی غیردولتی انجام شده است ؟
۳۲		درصد:	پنج درصد (۵٪) از بودجه‌های عمرانی به بهبود کیفیت محیط‌های زایشگاهی از نظر فیزیکی و بهداشتی تخصیص داده شده است؟